

Република Србија
РАЗВОЈНА АГЕНЦИЈА СРБИЈЕ

**УПУТСТВО
ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОГРАМА ПОДРШКЕ ПРИВРЕДНИМ
ДРУШТВИМА ЗА УЛАЗАК У ЛАНЦЕ ДОБАВЉАЧА
МУЛТИНАЦИОНАЛНИХ КОМПАНИЈА У 2023. ГОДИНИ**

Развојна агенција Србије
Кнеза Милоша 12
Београд

САДРЖАЈ

1. ПОЈМОВИ И СКРАЋЕНИЦЕ.....	1
1.1. Појмови.....	1
1.2. Скраћенице	3
2. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ПРОГРАМУ	4
2.1. Правни оквир.....	5
2.2. Циљ програма.....	6
2.3. Буџет програма и расположива финансијска средства	7
2.4. Трајање јавног позива	7
3. УСЛОВИ ЗА УЧЕШЋЕ У ПРОГРАМУ	7
3.1. Општи услови.....	7
3.2. Посебни услови	8
4. НАМЕНА БЕСПОВРАТНИХ СРЕДСТАВА	9
4.1. Мере интервенције	9
4.2. Оправдани трошкови.....	13
5. НАЧИН ДОКАЗИВАЊА ИСПУЊЕНОСТИ УСЛОВА ЗА УЧЕШЋЕ У ПРОГРАМУ И ОДОБРАВАЊА МЕРА ИНТЕРВЕНЦИЈЕ	15
5.1. Обавезна документација за учешће у Програму	15
5.2. Додатна документација која није обавезан услов за учешће у Програму.....	15
6. ПОСТУПАК СПРОВОЂЕЊА ПРОГРАМА.....	16
6.1 Припрема и објављивање јавног позива.....	16
6.2 Подношење пријаве.....	16
6.3 Преглед, оцењивање и рангирање Пријава	16
6.4 Дијагностика пословних перформанси	17
7 ПОСТУПАК ВЕРИФИКАЦИЈЕ ПЛАНА УНАПРЕЂЕЊА И НАЧИН ИСПЛАТЕ БЕСПОВРАТНИХ СРЕДСТАВА	20
7.1 Доказивање завршених активности	20
7.2 Поступак верификације реализованог Плана унапређења и исплата бесповратних средстава	21
8 ОПШТЕ ОДРЕДБЕ.....	21
8.1 Контрола извршења уговорних обавеза и спровођења Плана унапређења	21
8.2 Пословна тајна.....	22
8.3 Извештавање.....	22
8.4 Промоција Корисника ка пословној заједници	22
8.5 Одустанак	23
9 УЛОГА САВЕТА МНК И САВЕТА ЛОКАЛНИХ ДОБАВЉАЧА.....	23
10 ВРЕМЕНСКИ ОКВИР ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА.....	23
11 ПРЕГЛЕД ДОКУМЕНАТА КОЈИ ЧИНЕ САСТАВНИ ДЕО ОВОГ УПУТСТВА.....	24

1. ПОЈМОВИ И СКРАЋЕНИЦЕ

1.1. Појмови

Подносилац пријаве	Привредно друштво регистровано у Републици Србији које се пријавило на Програм.
Пријава	Скуп свих образаца и докумената дефинисаних овим упутством који се подносе ради учешћа у Програму.
Локални добављач	Привредно друштво регистровано у Републици Србији које испуњава или може да испуни услове за укључење у ланац добављача мултинационалне компаније.
Добављач МНК	Привредно друштво које се налази на листи добављача мултинационалне компаније која послује у ланцима вредности у смислу овог програма и активни је добављач производа из групе директних/индиректних материјала, компонената, подсистема и система.
Учесник	Подносилац пријаве који је благовремено предао потпуну и допуштenu Пријаву, те који је изабран од стране Агенције на основу критеријума и пондера за оцењивање допуштених Пријава.
Корисник	Учесник коме је након спроведене фазе дијагностике пословних перформанси Агенција одобрила мере интервенције и са којим Агенција закључује Уговор о додели бесповратних средстава.
Мултинационална компанија	У смислу овог програма је компанија која: 1) има производне погоне у најмање три државе; 2) запошљава најмање 1000 радника на нивоу групе; 3) има остварен укупан пословни приход од преко 200.000.000,00 евра на нивоу групе; 4) послује у ланцима вредности у смислу овог програма/пројекат је усмерен на дивизију МНК која послује у ланцима вредности у смислу овог програма.
Подржани ланци вредности	У смислу овог програма се подразумева производња у индустријским областима са високом додатом вредношћу, под којим су обухваћене следеће индустријске области: 1) производњу електричне опреме; 2) производњу рачунара, електронских и оптичких производа; 3) производњу непоменутих машина и непоменутих опреме; 4) производњу моторних возила, приколица и полуприколица; 5) производњу осталих саобраћајних средстава; 6) производњу производа од гуме и пластика; 7) остало штампање, под којим се подразумева само штампање етикета, „паметних“ картица и налепница.
Савет МНК	Саветодавни одбор састављен од стране представника мултинационалних компанија које послују у Републици Србији.

Савет локалних добављача	Саветодавни одбор састављен од стране представника добављача мултинационалних компанија са седиштем у Републици Србији.
Дијагностика пословних перформанси	Процес евалуације Учесника, на бази методологије која је настала по узору на EFQM модел изврности пословања ¹ , а којим се утврђује ниво изврности пословања и пословних перформанси, као и области пословања у којима је потребно унапређење.
План унапређења	План спровођења одобрених мера интервенције које су предмет подршке Програма.
Верификација реализације Плана унапређења	Поступак који спроводи Агенција како би утврдила да су активности предвиђене Планом унапређења реализоване.
Производи из групе директних материјала, компоненти, система или подсистема	Производи који су интегрисани у готов производ, односно који улазе у састав готовог производа.
Производи из групе индиректних материјала, компоненти, система или подсистема	Алати, калупи и прибор у функцији серијског производног процеса мултинационалне компаније.
Портал Агенције	Интернет страница на којој се прилаже тражена документација
База добављача	Платформа Агенције која омогућава привредним друштвима да детаљно представе своју делатност и производни програм потенцијалним домаћим и међународним купцима и улагачима.
Иновативни производ	Нови производ које се значајно разликују од производа или услуга које је Подносилац пријаве претходно прометовао на тржишту Републике Србије или на другом тржишту.

¹ <https://www.efqm.org/>

1.2. Скраћенице

Програм подршке привредним друштвима за улазак у ланце добављача мултинационалних компанија у 2023. години	Програм
Упутство за спровођење Програма подршке привредним друштвима за улазак у ланце добављача мултинационалних компанија у 2023. години	Упутство
Упутство за спровођење дијагностике пословних перформанси учесника у Програму	Упутство за дијагностику
Упутство за спровођење верификације реализације Плана унапређења	Упутство за верификацију
Јавни позив у оквиру Програма подршке привредним друштвима за улазак у ланце добављача мултинационалних компанија у 2023. години	Јавни позив
Развојна агенција Србије	Агенција
Мултинационална компанија	МНК
Акредитационо тело Србије	АТС
Агенција за привредне регистре	АПР
Централни регистар обавезног социјалног осигурања	ЦРОСО
Народна банка Србије	НБС
Република Србија	РС
Званична валута Републике Србије	РСД
Порез на додату вредност	ПДВ

2. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ПРОГРАМУ

Развојна агенција Србије, у складу са стратешким приоритетима Владе Републике Србије, покренула је 2018. године Програм подршке привредним друштвима за улазак у ланце добављача мултинационалних компанија. Програм пружа могућност привредним друштвима да унапреде своје пословне перформансе и испуне услове да наставе сарадњу или постану добављачи МНК.

РС је у претходном периоду била изузетно успешна у области привлачења директних страних улагања у производним делатностима, што се потврђује кроз континуиране високе пласмане на свим релевантним међународним рангирањима у овој области. У исто време РС је земља растућег сектора малих и средњих привредних друштава, са све већим ангажманом у области производње компоненти и полупроизвода за финалну уградњу у комплексне готове производе, било да се ради о превозним средствима, производним машинама и опреми, електроници или другим производима за личну и индустријску употребу. Након покретања производње у РС, МНК се често опредељују да наставе сарадњу са постојећим добављачима из иностранства. Оваквим одлукама МНК доприносе и разлике у пословним обичајима и комуникацији. Из истих разлога, ниво интегрисаности страних улагача у локални економски систем је потребно константно унапређивати. Развој способности Локалних добављача да се интегришу у ланце вредности МНК, заједно са напорима ка привлачењу производно оријентисаних инвестиционих пројеката високог нивоа комплексности би свакако обезбедио услове за додатно отварање нових радних места и убрзани економски раст.

У току припреме Програма, у консултацијама са МНК утврђено је да Локални добављачи теже побољшању својих пословних перформанси (добивање одређених сертификата, унапређење процеса управљања и проширења производних линија) како би достигли ниво неопходан за улазак у мрежу Добављача МНК. Проблем се јавља у чињеници да домаћа привредна друштва не могу са потпуном сигурношћу да утврде на који начин би требало да унапреде своје пословање, нити да у потпуности сагледају економске ефекте додатног улагања на своје будуће пословање.

Агенција се увођењем овог Програма определила да креира оквир за успостављање комерцијалних односа између МНК и домаћих привредних друштава, а све у циљу остваривања боље интеграције страних улагача у локални економски систем.

Програм омогућава спровођење анализе потреба МНК, мапирање потенцијалних добављача, дијагностику пословних перформанси, подршку у циљаном подизању производних капацитета, као и накнадном повезивању са потенцијалним купцима и МНК.

Програм обухвата:

1. Идентификацију потенцијалних Добављача МНК у РС и сагледавање њихових тренутних могућности;
2. Идентификацију и мапирање група привредних друштава, по производима и компонентама / типовима компоненти;
3. Утврђивање потреба МНК присутних у РС, у релевантним индустријским секторима, за производима и услугама које могу бити предмет набавке од домаћих привредних друштава;
4. Развијање базе података привредних друштава и типова производа, релевантних за успешну имплементацију Програма;
5. Расписивање Јавног позива за подршку унапређења пословних перформанси привредних друштава која имају потенцијал, да уз државну помоћ, испуне критеријуме неопходне за укључивање у ланце Добављача МНК;
6. Селекцију Учесника;
7. Дијагностику пословних перформанси;
8. Праћење процеса унапређења пословних перформанси, кроз одобрени сет мера интервенција;
9. Верификацију одобрених мера интервенције и исплату одобрених бесповратних средстава;
10. Промоцију Корисника према међународној пословној заједници, кроз организацију сајмова, дана добављача и других промотивних активности.

2.1. Правни оквир

Правни оквир за реализацију Програма чине: Закон о улагањима („Сл. гласник РС”, бр. 89/2015 и 95/2018); Закон о контроли државне помоћи („Сл. гласник РС“, бр. 73/2019); Стратегија индустријске политике Републике Србије од 2021. до 2030. године („Сл. гласник РС”, бр. 35/2020); Стратегија паметне специјализације („Сл. гласник РС”, бр. 21/2020); Уредба о правилима за доделу државне помоћи („Сл. гласник РС“ бр. 13/2010, 100/2011, 91/2012, 37/2013, 97/2013, 119/2014 и 23/2021 – др. уредбе, 62/2021- др. уредбе, 99/2021 - др. уредбе, 20/2023 - др. уредба, 43/2023 - др. уредба и 48/2023 - др. уредба); Уредба о правилима и условима за доделу помоћи мале вредности (*de minimis* помоћи) („Сл. гласник РС“ бр. 23/2021); Годишњи програм рада Агенције за 2023. годину.

2.2. Циљ програма

2.2.1. Општи циљ

Циљ Програма је подизање капацитета привредних друштава у сврху укључивања у међународне ланце вредности.

Програм доприноси:

- Повећању конкурентности привреде РС;
- Стварању услова за раст и развој привредних друштава;
- Побољшању и прилагођавању домаћих производа ради повећања конкурентности на иностраним тржиштима;
- Повећању удела набавки МНК у РС у односу на набавке у иностранству;
- Креирању нових радних места, кроз повећање пласмана привредних друштава према МНК;
- Унапређењу и повећању обима трансфера технологија;
- Усвајању стандарда пословања привредних друштава, у складу са захтевима међународног пословања;
- Повећању интеграције страних улагача у привредни систем РС;
- Унапређењу позиције РС као инвестиционе дестинације, услед доступности квалитетних локалних добављача.

2.2.2. Специфични циљеви и очекивани резултати

- Унапређење пословних перформанси Корисника кроз трансфер знања од стране МНК;
- Систематизација информација о захтевима МНК, у вези са стратешким набавкама и дефинисањем програма и мера РС, у складу са променама у овом сегменту;
- Већи обим пословања Корисника;
- Привлачење директних страних инвестиција, кроз развијен екосистем локалних добављача;
- Имплементација прилагођених програма подршке привредним друштвима, у складу са стварним потребама Корисника и очекиваним резултатима интервенције.

2.2.3. Индикатори Програма

Током периода праћења ефеката Програма, односно 3 године по спровођењу одобрених мера интервенције, пратиће се следећи индикатори:

- Број нових Добављача МНК;
- Укупан обим нових набавки МНК од Корисника;
- Раст продуктивности Корисника;
- Раст пословних прихода Корисника;
- Раст профитабилности Корисника.

2.3. Буџет програма и расположива финансијска средства

За реализацију овог Програма одређен је буџет у износу од 190.000.000,00 РСД (у даљем тексту: „Буџет програма“). Распожива средства се одобравају појединачно Корисницима, доделом државне помоћи у висини до одређеног процента износа оправданих трошкова, у износу који не може бити већи од 23.000.000,00 РСД.

Средства се додељују Кориснику у складу са одредбама Уредбе о правилима и условима за доделу помоћи мале вредности (*de minimis* помоћи) („Сл. гласник РС“, број 23/21) (у даљем тексту: „Уредба“), као и осталим прописима којима се уређују додела и контрола државне помоћи. Чланом 4. Уредбе прописано је да износ *de minimis* државне помоћи који се додељује Кориснику, од стране било ког даваоца, не сме прећи 23.000.000,00 РСД у било ком периоду у току три узастопне фискалне године, док је чланом 5. исте Уредбе прописано и да се *de minimis* помоћ сматра додељеном у тренутку када је учесник на тржишту стекао законско право на примање помоћи.

2.4. Трајање јавног позива

Јавни позив ће бити објављен 05. децембра 2023. године и трајаће 90 дана. Пријаве се могу поднети закључно са 04. мартom 2024. године.

Уколико Агенција, у току трајања јавног позива, утврди да Буџет програма неће бити у потпуности утрошен на предложене мере интервенција из поднетих Пријава, Агенција ће продужити трајање јавног позива.

3. УСЛОВИ ЗА УЧЕШЋЕ У ПРОГРАМУ

Право на учешће у Програму и доделу бесповратних средстава има Подносилац пријаве који кумулативно **испуњава опште и посебне услове:**

3.1. Општи услови

1. да је Подносилац пријаве у тренутку подношења пријаве уписан у одговарајући регистар привредних друштава, као и да је регистрован у АПР најкасније до 1. јануара 2020. године;
2. да је учешће капитала у јавној својини Подносиоца пријаве испод прописаног прага значајног учешћа у смислу закона којим се уређују привредна друштва;
3. да је Подносилац пријаве измирио доспеле обавезе по основу пореза и доприноса;
4. да Подносилац пријаве није у тешкоћама у складу са правилима за доделу државне помоћи²;
5. да Подносилац пријаве није повезан са купцем или потенцијалним купцем;
6. да Подносилац пријаве не испуњава услове за стицање статуса МНК или није повезан са групом која испуњава услове за стицање статуса МНК, у смислу закона којим се уређују привредна друштва, осим уколико ефекат учешћа у Програму резултира

² Уредба о правилима за доделу државне помоћи („Сл. гласник РС“ бр. 13/2010, 100/2011, 91/2012, 37/2013, 97/2013, 119/2014 и 23/2021 – др. уредбе, 62/2021- др. уредбе, 99/2021 - др. уредбе, 20/2023 - др. уредба, 43/2023 - др. уредба и 48/2023 - др. уредба).

- увођењем иновативног производа³;
7. да претходно закључен Уговор о додели бесповратних средстава са Подносиоцем пријаве није раскинут због неизвршења уговорних обавеза.

3.2. Посебни услови

Технички капацитет:

1. да Подносилац пријаве поседује имплементиран систем квалитета ISO 9001.

Пословни капацитети:

1. да Подносилац пријаве има успостављену сарадњу са МНК или Добављачем МНК или да је Подносилац пријаве у поступку евалуације за избор квалификованог добављача од стране МНК;
2. да се Подносилац пријаве у оквиру претежне делатности бави производњом директних или индиректних материјала, компонената, система и подсистема за производе који припадају Подржаним ланцима вредности или да поседује производне капацитете помоћу којих може обављати производњу директних или индиректних материјала, компонената, система и подсистема за производе који припадају Подржаним ланцима вредности.

Кадровски капацитет:

1. да Подносилац пријаве има минимум 15 запослених лица у радном односу, на дан објављивања Јавног позива, према евиденцији ЦРОСО.

Финансијски капацитети:

1. да је Подносилац пријаве у току 2022. пословне године остварио приход од продаје производа у износу не мањем од 35.000.000,00 динара;
2. да је удео прихода Подносиоца пријаве од продаје производа у *Пословном приходу од продаје* (а који се посматра за сврху овог Програма као збир позиција АОП 1002 - *Приход од продаје робе* и АОП 1005 *Приход од продаје производа и услуга*) буде већи или једнак 50% у 2022. години;
3. да вредност основних средстава, добијена као разлика позиција АОП 0009 (Некретнине, постројења и опрема) и АОП 0012 (Инвестициона некретнина) појединачног, односно консолидованог биланса стања на дан 31.12.2022. пословној години Подносиоца пријаве, није мања од 35.000.000,00 динара;
4. да против Подносиоца пријаве није покренут претходни стечајни поступак, није отворен стечајни поступак, није покренут поступак реорганизације или није покренут поступак ликвидације.

Утврђивање испуњености услова Финансијски капацитет вршиће се на начин прописан у **Прилогу 1. Упутства за спровођење Програма подршке привредним друштвима за улазак у ланце добављача мултинационалних компанија у 2023. години**, који се налази

³ OECD/Eurostat (2018), Oslo Manual 2018: Guidelines for Collecting, Reporting and Using Data on Innovation, 4th Edition, The Measurement of Scientific, Technological and Innovation Activities, OECD Publishing, Paris/Eurostat, Luxembourg, str. 34: Производна иновација је нов или побољшан производ или услуга који се значајно разликује од претходног производа или услуге које је привредно друштво претходно унело на тржиште

у прилогу овог Упутства и чини његов саставни део.

Услови за учешће у Програму из тачке 3. овог Упутства, утврђују се у поступку прегледа, оцењивања и рангирања поднетих Пријава. У случају да на страни Подносиоца пријаве након доношења Закључка о избору Учесника наступе околности због којих више не испуњава услове за учешће у Програму, дужан је да у најкраћем року у писаној форми обавести Агенцију. Агенција задржава право да не закључи уговор о додели бесповратних средстава уколико оваква измена не доприноси остваривању циљева овог Програма или уколико одступа од услова Програма. Такође, Агенција задржава право да не закључи уговор о додели бесповратних средстава и уколико у поступку дијагностике пословних перформанси накнадно утврди да неки од услова за учешће у Програму из тачке 3. Упутства није испуњен.

4. НАМЕНА БЕСПОВРАТНИХ СРЕДСТАВА

Бесповратна средства која се одобравају у складу са овим упутством могу се доделити ради спровођења активности које су подржане у оквиру следећих мера интервенција:

- 1. подршка за улагање у материјалну имовину;**
- 2. подршка за улагање у нематеријалну имовину;**
- 3. консултантска подршка за унапређење пословних перформанси.**

4.1. Мере интервенције

4.1.1. Подршка за улагање у материјалну имовину

Под овом мером интервенције подржава се спровођење следећих активности:

- 1. Куповина и инсталација производне и процесне опреме високих перформанси** (укључујући, али неограничавајући се на индустријске роботе, производне траке, ЦНЦ машине, машине за паковање и слично) у функцији израде делова и полупроизвода који ће се испоручивати МНК или Добављачу МНК, до три године старости рачунајући до тренутка објављивања Јавног позива.

Бесповратна средства за наведену активност се могу доделити у висини до **60%** од вредности оправданих трошкова за предметну активност, у износу који не може бити већи од **14.000.000,00 РСД**.

- 2. Куповина опреме за улазну контролу сировина, међуфазну контролу квалитета производње у току и квалитета готових производа** који се испоручују МНК или Добављачу МНК, до три године старости рачунајући до тренутка објављивања Јавног позива.

Бесповратна средства за наведену активност се могу доделити у висини до **60%** од вредности оправданих трошкова за предметну активност, у износу који не може бити већи од **12.000.000,00 РСД**.

- 3. Куповина неопходног специфичног новог алата или прибора** у складу са захтевом МНК који ће бити у функцији израде делова и полупроизвода за МНК или Добављача МНК.

Бесповратна средства за наведену активност се могу доделити у висини до **50%** од вредности оправданих трошкова за предметну активност, у износу који не може бити већи од **5.000.000,00 РСД**.

- 4. Куповина и инсталација аутономних робота са способношћу учења и кобота**, до три године старости рачунајући до тренутка објављивања Јавног позива .

Бесповратна средства за наведену активност се могу доделити у висини до **70%** од вредности оправданих трошкова за предметну активност, у износу који не може бити већи од **15.000.000,00 РСД**.

- 5. Унапређење просторног капацитета**, под којим се подразумева адаптација и изградња производних хала у циљу испуњења индустријских стандарда специфичних за Подржане ланце вредности у смислу овог Програма, или захтева чији је циљ повећање продуктивности и енергетске ефикасности.

Бесповратна средства за наведену активност се могу доделити у висини до **40%** од вредности оправданих трошкова за предметну активност, у износу који не може бити већи од **10.000.000,00 РСД**.

4.1.2. Подршка за улагање у нематеријалну имовину

Под овом мером интервенције подржава се спровођење следећих активности:

- 1. Сертификација система квалитета** према захтевима индустријских стандарда специфичних за Подржане ланце вредности (као што су IATF16949/IRIS/CE-3A/CEN, VDA 6.3 и други појединачни специфични стандарди у групи CEN стандарда), као и сертификација система менаџмента система квалитета (ISO 14001, ISO 50001, ISO 18001, ISO 45001, ISO 27001 и сл.)

Бесповратна средства за наведену активност се могу доделити у висини до **50%** од вредности оправданих трошкова за предметну активност, у износу који не може бити већи од **2.500.000,00 РСД**.

- 2. Увођење софтверских решења** у циљу оптимизације постојећих производних процеса, односно куповина софтвера и имплементација.

Бесповратна средства за наведену активност се могу доделити у висини до **70%** од вредности оправданих трошкова за предметну активност, у износу који не може бити већи од **7.000.000,00 РСД**.

- 3. Трошкови израде прототипа или пробне серије производа који се испоручује МНК**, а под чиме се подразумевају трошкови конструкције и дизајна производа, тестирање и испитивање пробног модела, односно производа.

Бесповратна средства за наведену активност се могу доделити у висини од **50%** од вредности оправданих трошкова за предметну активност, у износу који не може бити већи од **1.500.000 РСД**.

4. Покривање трошкова теренског увида у пословне перформансе Подносиоца пријаве од стране представника МНК (дијагностика).

Бесповратна средства за наведену активност се могу доделити у висини до **80%** од вредности оправданих трошкова за предметну активност, у износу који не може бити већи од **1.500.000,00 РСД** по једној спроведеној дијагностици.

У оквиру наведене активности, бесповратна средства се могу доделити за следеће оправдане трошкове:

- трошкове теренског увида који се спроводи ради утврђивања пословних перформанси Подносиоца пријаве ради потенцијалне сарадње са МНК;
- трошкове теренског увида који се спроводи ради утврђивања пословних перформанси Подносиоца пријаве приликом увођења новог производа у његов производни процес.

Оправдани трошкови дијагностике обухватају само трошкове реалних радних сати ангажованог особља. Средства се не могу користити за путне трошкове и трошкове смештаја насталих у току дијагностике.

Подносилац пријаве може да поднесе пријаву истовремено за спровођење највише 3 теренска увида, који морају бити спроведени од стране представника различитих МНК.

5. Покривање трошкова годишњег улиставања на референтне интерактивне платформе намењене повезивању добављача из циљаних сектора.

Бесповратна средства за наведену активност се могу доделити у висини до **80%** од вредности оправданих трошкова за предметну активност, у износу који не може бити већи од **300.000,00 РСД**.

Трошкови улиставања поводом којих се могу доделити бесповратна средства обухватају трошкове годишње претплате на интерактивне платформе којом се омогућава потпуни приступ изабраној платформи са могућношћу прегледа целокупног садржаја, односно, прегледа потражње и улиставања производног програма Подносиоца пријаве као понуђача.

Подносилац пријаве може да поднесе пријаву истовремено за годишње улиставање на 3 различите платформе.

Интерактивна платформа поводом чијих трошкова улиставања се могу доделити бесповратна средства мора бити међународног карактера, самостална, референтна, да оператор платформе обавља одржавање наведене платформе у оквиру своје претежне делатности, као и да има сопствено одржавање и да обухвата Подржане Ланце вредности.

6. Накнада трошкова плаћања премије осигурања, код друштава за осигурање која су у регистру Акционарских друштава за осигурање и реосигурање при НБС, у складу са захтевима МНК са којом је успостављена прва сарадња.

За реализацију наведене активности бесповратна средства се могу одобрити ради накнаде трошкова плаћања премије само за следећа осигурања:

- осигурање од опште одговорности за штету;
- осигурање од одговорности из делатности за штету причињену трећим лицима;
- осигурања од одговорности за производе;
- осигурања од повлачења робе.

Бесповратна средства за наведену активност се могу доделити у висини до **80%** од вредности оправданих трошкова за предметну активност, у износу који не може бити већи од **2.500.000,00 РСД**.

4.1.3 Консултантска подршка за унапређење пословних перформанси

Под овом мером интервенције подржава се спровођење следећих активности:

- 1. Консултантска подршка за оптимизацију производних и пословних процеса** који су потребни за испуњење захтева МНК, а у складу са очекиваним стандардима управљања производним процесима у Подржаним Ланцима вредности, посебно оптимизација постојећих производних линија, успостављање серијске производње и примена контроле квалитета.

Бесповратна средства за наведену активност се могу доделити у висини до **70%** од вредности оправданих трошкова за предметну активност, у износу који не може бити већи од **3.000.000,00 РСД**.

- 2. Консултантска подршка за увођење или унапређење корпоративног управљања**, а која укључује али не ограничава се на: корпоративно управљање, стратешко и оперативно планирање, упознавање са принципима пословања у међународним ланцима вредности у циљу повећања обима пласмана производа и проналажење нових клијената.

Бесповратна средства за наведену активност се могу доделити у висини до **70%** од вредности оправданих трошкова за предметну активност, у износу који не може бити већи од **2.500.000,00 РСД**;

- 3. Консултантска подршка за унапређење и оптимизацију процеса управљања кадровима** кроз дефинисање организационог профила привредних друштава и корпоративне културе и коришћење аутоматизованих алата за каријерно вођење запослених и селекцију приликом запошљавања.

Бесповратна средства за наведену активност се могу доделити у висини до **70%** од вредности оправданих трошкова за предметну активност, у износу који не може бити већи од **1.000.000,00 РСД**

- 4. Консултантска подршка за укључивање тј. увођење правила, процедура и извештавања у вези са ESG факторима**, што може подразумевати: заштиту животне средине, права радника, здравље и безбедност на раду, поштовање људских права, корпоративно управљање (структуре и процесе којима се привредна друштва усмеравају и контролишу) и с тим у вези улогу, састав и разноликост управљачких тела, етичко понашање (нпр. борба против корупције и подмићивања), управљање ризицима, транспарентност и објављивање (нпр. објављивање нефинансијских информација).

Бесповратна средства за наведену активност се могу доделити у висини до **70%** од вредности оправданих трошкова за предметну активност, у износу који не може бити већи од **1.500.000,00 РСД**;

- 5. Консултантска подршка за припрему која претходи спровођењу теренског увида у пословне перформансе од стране МНК или увођења система квалитета према захтевима стандарда који су специфични за ланце вредности у смислу овог Програма** (укључујући али не ограничавајући се на следеће стандарде:

IATF16949/IRIS/CE-3A/CEN/VDA 6.3, као и други појединачни стандарда специфичне за Подржане ланце вредности).

Бесповратна средства за наведену активност се могу доделити у висини до **70%** од вредности оправданих трошкова за предметну активност, у износу који не може бити већи од **2.500.000,00 РСД**.

5. **Консултантска подршка за усклађивање са захтевима зелене индустрије** под чим се подразумева припрема техничке документације, студије, елабората ради смањења загађења животне средине, усклађивања са захтевима зелене индустрије, енергетске ефикасности у циљу спровођења декарбонизације и смањења индустријских емисија.

Бесповратна средства за наведену активност се могу доделити у висини до **70%** од вредности оправданих трошкова за предметну активност, у износу који не може бити већи од **1.500.000,00 РСД**.

6. **Консултантска подршка за планирање увођења софтверских решења**, односно мапирање процеса које претходи увођењу софтверских решења.

Бесповратна средства за наведену активност се могу доделити у висини до **70%** од вредности оправданих трошкова за предметну активност, у износу који не може бити већи од **1.500.000,00 РСД**.

Приликом ангажовања стручног пружаоца консултантских услуга предвиђене су следеће квалификације, и то:

- Најмање 7 година искуства у предметној области за коју се ангажује;
- Најмање 3 године искуства у имплементацији пројеката у предметној области за коју се ангажује;
- Најмање 3 пројеката чијом имплементацијом је руководио у предметној области за коју се ангажује.

Корисници су у обавези да пре закључивања уговора са пружаоцем консултантских услуга, обавесте Агенцију о свом избору. Агенција задржава право, у случају да изабрани консултант не испуњава наведене квалификације, затражи да Корисник достави нову понуду пружаоца консултантских услуга који испуњава наведене квалификације. У случају да Корисник без сагласности Агенције закључи Уговор са консултантом који не испуњава наведене квалификације, Агенција задржава право да не одобри исплату бесповратних средстава.

4.2. **Оправдани трошкови**

Оправдани трошкови су трошкови за које се одобравају бесповратна средства по овом Програму, а који испуњавају следеће услове:

1. да је трошак настао на дан подношења Пријаве и касније;
2. да су наведени у Плану унапређења;
3. да су предвиђени у Уговору о додели бесповратних средстава који закључују Агенција и Корисник;
4. да су директно везани за активности подржане Програмом;
5. да су у складу са циљевима и одредбама Програма.

Оправдани трошкови су трошкови пројектних активности без урачунатог ПДВ, за које се одобравају бесповратна средства.

Корисник је у обавези да уговоре којима се реализују пројектне активности предвиђене Уговором о додели бесповратних средстава, закључује искључиво са трећим лицима, и то са онима која нису повезана лица са Корисником. Под лицима повезаних са Корисником се подразумевају правна лица која су повезана са Корисником, као и правна и физичка лица која су повезана са законским заступником Корисника у смислу закона којим се уређују привредна друштва.

Уколико је Кориснику отежано да реализује активности садржане у Плану унапређења, а због околности на које није могао утицати, и уколико се наведене активности без отежавајућих околности могу реализовати посредством повезаног лица због његовог повољнијег положаја на тржишту који се заснива на економском и рационалном пословању или уколико се набавке са повезаним лицима реализују путем централизованог система набавки, Корисник може овластити повезано лице да у име и за рачун корисника закључује уговоре са другим привредним друштвима у вези са реализацијом наведених активности, при чему оправдане трошкове коначно мора сносити сам Корисник.

Ако су, у време закључења Уговора о додели бесповратних средстава, оправдани трошкови изражени у иностраној валути у понуди за набавку одређеног производа или вршење одређене услуге, оправдани трошкови ће се признавати у динарској противвредности у складу са званичним средњим курсом НБС на дан сачињавања понуде за одређени производ или услугу.

Ако је, у време закључења Уговора о додели бесповратних средстава, претходно издат рачун за набавку одређеног производа или вршења одређене услуге на коме су оправдани трошкови изражени у иностраној валути, оправдани трошкови ће се признавати у динарској противвредности у складу са званичним средњим курсом НБС на дан издавања рачуна за набавку одређеног производа или вршења одређене услуге.

У случају да у току реализације Уговора о додели бесповратних средстава, под условом да су оправдани трошкови у понуди или на рачуну за одређени производ или услугу изражени у иностраној валути, дође до промене курса које за последицу имају смањење оправданих трошкова у односу на оне на основу којих су обрачуната бесповратна средства предвиђена Уговором о додели бесповратних средстава, Агенција задржава право да изврши исплату бесповратних средстава обрачунатих према новим износима оправданих трошкова које Корисник стварно сноси, што ће се констатовати анексом уговора.

Уколико у току реализације Уговора о додели бесповратних средстава, наступе околности које за последицу имају смањење оправданих трошкова у односу на оне на основу којих су обрачуната бесповратна средства предвиђена Уговором о додели бесповратних средстава, Агенција задржава право да исплати бесповратна средства обрачуната у складу са новим износом оправданих трошкова које Корисник стварно сноси. Уколико у току реализације Уговора о додели бесповратних средстава, наступе околности које за последицу имају повећање оправданих трошкова у односу на оне на основу којих су обрачуната бесповратна средства предвиђена Уговором о додели бесповратних средстава, Агенција задржава право да исплати бесповратна средства у износу који су предвиђени претходно наведеним уговором, што ће се констатовати анексом уговора.

5. НАЧИН ДОКАЗИВАЊА ИСПУЊЕНОСТИ УСЛОВА ЗА УЧЕШЋЕ У ПРОГРАМУ И ОДОБРАВАЊА МЕРА ИНТЕРВЕНЦИЈЕ

5.1. Обавезна документација за учешће у Програму

Ради доказивања испуњености услова из тачке 3. овог Упутства, Подносиоци пријаве приликом подношења исте достављају следеће:

1. Образац 1 – Образац пријаве на Програм који се електронски подноси на Порталу Агенције;
2. Образац 2 – Изјаве Подносиоца пријаве које се односе на потврђивање подношења Обрасца 1 путем Портала Агенције, испуњеност услова и прихватање услова за учешће у Програму, неосуђиваност Подносиоца пријаве и његових законских заступника за привредне преступе и кривична дела против привреде, које се дају под пуном материјалном и кривичном одговорношћу, као и о повезаним привредним друштвима и постојању обавезе спровођења финансијске консолидације или изузимању од обавезе од спровођења финансијске консолидације, уколико је Подносилац пријаве матично друштво или зависно друштво у оквиру групе;
3. Копију уверења надлежног органа пореске управе да је Подносилац пријаве измирио све доспеле обавезе по основу пореза и доприноса, не старије од месец дана од дана објављивања Јавног позива;
4. Копију важећег сертификата система квалитета ISO 9001 издатог од стране сертификационог тела акредитованог од стране АТС;
5. Потписано и уредно попуњено Писмо препоруке МНК и/или Добављача МНК, на прописаном обрасцу од стране Агенције. У случају достављања Писма препоруке Добављача МНК, Подносилац пријаве доставља и доказ о активном комерцијалном односу између Добављача МНК и МНК (Образац 7- Изјава од стране МНК на прописаном формату или важећи уговор којим се потврђује природа комерцијалног односа);
6. Изјаву МНК да предмет пројекта Подносиоца пријаве који је повезан са МНК у смислу закона о привредним друштвима представља иновативни производ, уколико ефекат учешћа резултира увођењем иновативног производа – у случају да је Подносилац пријаве повезан са привредним друштвом које испуњава услове за стицање статуса МНК.

5.2. Додатна документација која није обавезан услов за учешће у Програму

Подносилац пријаве уз Пријаву може поднети и следећу документацију:

1. доказ о издатим сертификатима IATF16949, IRIS или индустријски специфичног стандарда из групе стандарда СЕН Подносилац пријаве остварује право на 25 бодова;
2. Уговор о поверљивости информација потписан од стране законског заступника Подносиоца пријаве.

6. ПОСТУПАК СПРОВОЂЕЊА ПРОГРАМА

6.1 Припрема и објављивање јавног позива

У циљу реализације и праћења имплементације Програма, Агенција решењем образује радну групу коју чине запослени у Агенцији (у даљем тексту: Радна група). Јавни позив се објављује на интернет страници Агенције и садржи основне информације о Програму.

6.2 Подношење пријаве

Пријаве се подносе електронским путем, креирањем корисничког налога на интернет адреси и верификацијом интернет адресе. Након креирања корисничког налога, Подносиоцу пријаве се омогућава приступ Обрасцу 1, на ком Подносилац пријаве уноси податке захтеване од стране Агенције, активности поводом којих подноси захтев за доделу бесповратних средстава (у даљем тексту: *Предложене активности*), и обавезну и додатну документацију. Подносилац пријаве након уноса података и потребне документације потврђује да је Пријава поднета, а од ког момента се сматра да је иста и поднета на Програм. Подносилац пријаве може поднети само једну Пријаву. Линк за пријаву је доступан до краја Јавног позива, након чега више није могуће поднети Пријаву.

6.3 Преглед, оцењивање и рангирање Пријава

Радна група врши проверу формалне исправности поднетих пријава, проверу података из пратеће документације, утврђивање испуњености услова Програма, као и оцену и рангирање. Пријава мора бити благовремена, потпуна и допуштена.

Пријаве за које је Радна група утврдила да су благовремене, потпуне и допуштене се оцењују и рангирају применом утврђених критеријума и пондера из Прилога 2 Упутства–Методологија за утврђивање критеријума и бодова за оцењивање допуштених пријава.

Радна група је дужна да утврди све релевантне чињенице које су од значаја за одлучивање, те из тог разлога од Подносиоца пријаве може, уз одређивање разумног рока, тражити да достави појашњења или додатну документацију.

Након спровођења поступка формалне исправности поднетих пријава, провере података из пратеће документације, утврђивања испуњености услова Програма, као и оцене и рангирања поднетих Пријава, Радна група сачињава извештај и предлоге закључака којима се одобрава учешће у Програму или предлаже Решење о одбијању или одбацивању. Уколико Подносилац пријаве испуњава услове за учешће у Програму предвиђене тачком 3. Упутства, Агенција ће донети закључак којима се одобрава учешће у Програму у року од 45 дана од дана истека важења Јавног позива. Агенција ће закључком одобрити даље учешће у Програму **за највише 15 Подносилаца пријаве.**

У случају додатне расположивости Буџета Програма, Агенција може одобрити учешће и броју Подносилаца пријаве већем од 15. Уколико само 15 Подносилаца пријаве или мање испуњавају услове за учешће у Програму, Агенција није у обавези да спроводи рангирање Пријава. Уколико Подносилац пријаве не испуњава све услове Програма, или је према пондерима рангиран испод 15. места, у случају да нема расположивих средстава у Буџету Програма, Агенција доноси решење којим се одбија додела бесповратних средстава.

6.4 Дијагностика пословних перформанси

6.4.1 Области за оцењивање

Поступак дијагностике пословних перформанси је процес евалуације Учесника, на бази методологије која је настала по узору на EFQM модел изврности пословања, који подразумева оцењивање следећих седам области пословања:

- Сврха, визија и стратегија/планирање у компанији, визија, мисија;
- Организациона култура и лидерство/организација у компанији, проток информација, комуникација;
- Укључивање заинтересованих страна (управљање односима са клијентима, управљање људским ресурсима, управљање односима са добављачима)/потенцијални купци, људски ресурси, добављачи;
- Стварање одрживе вредности (процедуре увођења нових производа, управљање производњом, способност за LEAN, систем управљања квалитетом, логистички и дистрибутивни капацитети)/организација у производњи, процес производње;
- Подстицаји учинка и трансформације (управљање ризиком, управљање информационим системима, управљање и контрола финансијских ресурса)/резултати кључних процеса, показатељи учинка;
- Перцепција и резултати /резултати односа са клијентима и запосленима;
- Стратешки и оперативни резултати/управљање ризицима, управљање финансијама.

6.4.2 Поступак дијагностике

Поступак дијагностике се врши на основу прегледа целокупне документације Учесника која је достављена Агенцији, као и кроз разговоре који се одржавају путем *online* састанака или спровођењем теренске контроле у пословном простору Учесника, како би Радна група на најефикаснији начин утврдила које области пословања је неопходно унапредити и оценила целокупне пословне перформансе Учесника. Овај поступак се спроводи у складу са Упутством за дијагностику.

Радна група је дужна да утврди све релевантне чињенице које су од значаја за спровођење поступка дијагностике пословних перформанси, те из тог разлога од Учесника може уз одређивање разумног рока тражити додатна појашњења и допуну документације. Уколико Учесник не поступи по захтеву Агенције у предвиђеном року или на други начин својим пасивним држањем онемогући да се утврде све релевантне чињенице од значаја за одлучивање, Агенција ће донети решење којим се обуставља поступак. Агенција ће на захтев Учесника одобрити продужавање рока за поступање по наведеном налогу, уколико Учесник није могао да поступи у складу налогом Агенције услед околности које су такво поступање чиниле немогућим или знатно отежаним и уколико је продужење рока у складу са временским оквирима

спровођења Програма.

Узимајући у обзир целокупну документацију Учесника достављену ради оцењивања Области за оцењивање из тачке 7.4.1 Упутства и уважавајући информације добијене путем *online* састанака или спровођењем теренске контроле у пословном простору Учесника, Радна група додељује бодове. Циљ овог поступка је утврђивање нивоа изврности пословања и производних способности, као и пружање препорука за области пословања којима је потребно унапређење.

Поступак дијагностике се сматра окончаним доношењем решења којим се Учеснику одобравају мере интервенције, или решења којим се одбија додела бесповратних средстава, уколико Учесник није остварио довољан број бодова или не испуњава услове Програма.

6.4.3 Резултат спровођења поступка дијагностике

Након спровођења дијагностике пословних перформанси Учесника, Радна група усваја Извештај о дијагностици којим утврђује области пословања које је неопходно унапредити, као и оцену целокупних пословних перформанси, која се изражава оствареним бројем бодова. На основу Извештај о дијагностици, Агенција доноси решење којим се одобравају мере интервенције у зависности од броја бодова остварених у поступку дијагностике. Уколико Учесник оствари **мање од 150 бодова** након спроведеног оцењивања пословних перформанси, Учесник може остварити право на доделу бесповратних средстава ради реализације меру интервенције Консултантске подршке за унапређење пословних перформанси, и то само на активности „Консултантска подршка за увођење или унапређење корпоративног управљања“ и „Консултантска подршка за унапређење и оптимизацију процеса управљања кадровима“.

Уколико Учесник оствари **више од 150 бодова, а мање од 250 бодова**, Учесник може остварити право на доделу бесповратних средстава за Предложене активности, при чему је у обавези да уједно реализује и меру интервенције Консултантске подршке за унапређење пословних перформанси, и то само активност „Консултантска подршка за увођење или унапређење корпоративног управљања“ или „Консултантска подршка за унапређење и оптимизацију процеса управљања кадровима“.

Уколико Учесник оствари **250 бодова или више**, Учесник може остварити право на доделу бесповратних средстава за Предложене активности.

Уколико се дијагностиком утврди да Предложене активности, планирано пословање и циљеви пословања Учесника нису у складу са циљевима и одредбама Програма или Предложене активности нису у складу са резултатима спроведене дијагностике, Агенција доноси решење којим одбија доделу бесповратних средстава.

Учесници Програма могу остварити право на одобравање бесповратних средстава према приложеној табели:

Резултат дијагностике	Мере интервенције
≥ 250 бодова	Предложене активности
< 250 бодова	Предложене активности + <i>Консултантска подршка за увођење или унапређење корпоративног управљања или Консултантска подршка за унапређење и оптимизацију процеса управљања кадровима</i>
< 150 бодова	<i>Консултантска подршка за увођење или унапређење корпоративног управљања и/или Консултантска подршка за унапређење и оптимизацију процеса управљања кадровима</i>

У случају одустанка Корисника од одређене мере интервенције која је претходно одобрена решењем, као и у случају допуне новим мерама интервенције које нису претходно одобрене, Корисник је у обавези да упути захтев Агенцији у писаној форми. Уколико је таква допуна

оправдана и уколико би допринела унапређењу пословних перформанси Корисника, Агенција може сходно томе изменити решење којим се одобравају мере интервенције. Корисник не може одустати од реализације активности које се Кориснику морају доделити у зависности од остварених бодова, а у складу са одредбама овог Упутства.

6.4.4 Решење којим се одобравају мере интервенције

Решење којим се одобравају мере интервенције садржи одобрене мере интервенције и одређује највише новчане износе и проценте бесповратних средстава на које Корисник може остварити право ради спровођења одобрених активности. Тачан новчани износ државне помоћи на који Корисник остварује право одређује се Уговором о додели бесповратних средстава који закључују Агенција и Корисник, а који се одређује у складу са оправданим трошковима неопходним за спровођење одобрених активности, достављеним понудама Корисника, текућим накнадама на тржишту за одређене производе или услуге који су неопходни за спровођење мера интервенције, као и циљевима Програма. Приликом доношења решења којим се одобравају мере интервенције, Агенција је овлашћена да не одобри одређене мере интервенције наведене у Пријави, уколико се по окончању поступка дијагностике утврди да одређена мера интервенције није неопходна за додатно унапређење пословања Учесника или није неопходна за остваривање циљева Програма.

6.4.5 План унапређења

Учесник сачињава План унапређења након достављања решења којим се одобравају мере интервенције, а сачињава се на обрасцу одређеном од стране Агенције. План унапређења припрема Корисник уз смернице и закључке који су дефинисани Извештајем о дијагностици пословних перформанси, описа потребних пројектних активности које ће спроводити на основу решења којим се одобравају мере интервенције, трошкова, као и временског оквира плана реализације. Под пројектним активностима подразумевају се конкретно одређене радње којима се реализују активности и мере интервенције предвиђене решењем.

План унапређења је потребно припремити на начин тако да:

- а) су пројектне активности обухваћене Планом унапређења оправдане у смислу предвиђеног времена и предвиђених трошкова;
- б) су активности обухваћене Планом унапређења усклађене са Писмом препоруке;
- в) су пројектне активности обухваћене Планом унапређења усклађене са активностима и мерама интервенције које су предвиђене Програмом и у функцији су унапређења сарадње са МНК или Добављачем МНК;
- г) се спровођењем активности унапређују области којима је то потребно, а што је утврђено извештајем о дијагностици.

Учесник се обавезује да сачини нацрт Плана унапређења у року од 30 дана од дана достављања решења којим се одобравају мере интервенције. План унапређења се сачињава на обрасцу Агенције и садржи износ трошкова за спровођење активности у оквиру области које је Радна група утврдила да је неопходно унапредити ради уласка у ланце добављача МНК, као и износ оправданих трошкова пројектних активности које је неопходно извршити ради успешног спровођења одобрених активности и износ одобрених средстава за сваку од пројектних активности, као и временски оквир за њихову реализацију. Агенција одобрава нацрт Плана унапређења закључивањем уговора о додели бесповратних средстава, ако је сачињен на основу Извештаја о дијагностици пословних перформанси, смерница на састанку представљања Извештаја о дијагностици пословних перформанси и достављених понуда/профактура/фактура.

Уколико нацрт Плана унапређења није сачињен у складу са Извештајем о дијагностици или је на други начин супротстављен циљевима или одредбама Упутства, Агенција ће наложити Кориснику да нацрт Плана унапређења исправи или допуни, уз остављање разумног рока. Уколико нацрт Плана унапређења у себи садржи накнаде за активности којима се спроводе одобрене мере интервенција које битно одступају од редовних накнада на тржишту за одређени производ или услугу, Агенција ће наложити Кориснику да нацрт Плана унапређења исправи или допуни. Уколико Корисник не поступи по налогу Агенције у назначеном року, Агенција ће донети решење којим се одбија додела бесповратних средстава.

Корисник је обавезан да о свакој евентуалној промени насталој у току реализације активности предвиђених Планом унапређења, најкасније у року од 15 дана од дана настанка промене писаним путем обавести Агенцију, као и да достави измењени План унапређења.

Уколико је измењени План унапређења у складу са Упутством, Одлуком о одобравању мера интервенције, Извештајем о дијагностици и смерницама на састанку представљања овог извештаја, Агенција ће исти и одобрити.

У случају да је Агенција изменом решења којим се одобравају мере интервенције одобрила допуну или одустанак од одређених мера интервенције, Корисник је у обавези да сачини нови нацрт Плана унапређења у року од 30 дана од дана пријема наведене измене решења, који Агенција одобрава под истим условима под којим су се одобрава и претходни нацрт Плана унапређења.

Уколико Корисник не поступи у складу са налозима Агенције у назначеном року, Агенција задржава право да донесе решење којим се одбија додела бесповратних средстава.

Након одобравања Плана унапређења Корисник и Агенција закључују Уговор о додели бесповратних средстава, којим уговорне стране уређују права и обавезе и којим се изричито одређује износ одобрених средстава за спровођење мера интервенције.

6.4.6 Уговор о додели бесповратних средстава

Уговором о додели бесповратних средстава уређују се међусобна права и обавезе, одређују се одобрене мере интервенције, износ одобрених бесповратних средстава, начин и рок извршавања обавеза, извештавање о реализованим активностима, као и реализација осталих активности предвиђених Програмом. Корисници су уз овај уговор у обавези да доставе и средство финансијског обезбеђења за добро извршење посла и то: две потписане и оверене бланко менице заједно са потписаним меничним овлашћењима.

Рок за реализацију одобрених пројектних активности износи 18 месеци од дана закључења уговора о додели бесповратних средстава.

7 ПОСТУПАК ВЕРИФИКАЦИЈЕ ПЛАНА УНАПРЕЂЕЊА И НАЧИН ИСПЛАТЕ БЕСПОВРАТНИХ СРЕДСТАВА

7.1 Доказивање завршених активности

По завршетку свих одобрених пројектних активности Корисник обавештава Агенцију и у складу са задатим смерницама на Портал прилаже следеће:

- **Извештај о реализованим активностима који се попуњава на Порталу;**
- **Копије фактуре свих испоручилаца, уговоре и другу документацију од значаја**

- за реализацију активности и правдање трошкова;
- **Изводе рачуна** са којег су трошкови плаћени у целости – са означеном исплатом. Сви рачуни морају бити плаћени са рачуна Корисника;
 - **Остала доказна документација у зависности од активности** (фотографије, картица основних средстава, извештај консултанта и други докази, који ће накнадно бити прецизирани Уговором о додели бесповратних средстава).

7.2 Поступак верификације реализованог Плана унапређења и исплата бесповратних средстава

Утврђивање реализације активности из Плана унапређења, а пре исплате одобрених бесповратних средстава, спроводиће Радна група кроз поступак верификације у складу са Упутством за спровођење поступка верификације које чини саставни део овог Упутства. Поступак верификације реализованог Плана унапређења се сматра окончаним након усвајања Извештаја о верификацији реализованог Плана унапређења од стране Радне групе, на основу ког се са сигурношћу може утврдити да су све пројектне активности предвиђене Планом унапређења извршене.

Исплата бесповратних средстава се врши по поднетом захтеву Корисника за исплату одобрених бесповратних средстава који се попуњава на обрасцу одређеним од стране Агенције, а у складу са одредбама Упутства за спровођење поступка верификације.

8 ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

8.1 Контрола извршења уговорних обавеза и спровођења Плана унапређења

Праћење реализације активности из Плана унапређења може се спроводити уз примену периодичних контрола од стране Агенције, кроз састанке организоване путем интернета, тако и кроз извештавања од стране Корисника, што ће све бити уређено Уговором о додели бесповратних средстава.

Корисници ће се уговорно обавезати да материјалну имовину која је предмет пројектних активности неће отуђити најмање 3 године, рачунајући од дана реализације пројектних активности предвиђених Уговором о додели бесповратних средстава.

Агенција задржава право да, уколико је потребно, затражи додатну документацију у сврху потврђивања реализације пројектних активности и до 3 године након њихове реализације.

У случају да Корисник као уговорна страна не испуњава уговорне обавезе које су у вези са реализацијом Плана унапређења, или ако је испуњење било које уговорне обавезе која омогућује увид у реализацију Плана унапређења угрожено, Агенција ће доставити упозорење Кориснику и оставити рок за отклањање неусаглашености у реализацији посматраних активности. У случају да наведене неусаглашености у остављеном року не буду отклоњене, Агенција задржава право да раскине уговор о додели бесповратних средстава.

Корисник је у обавези да се придржава одредби овог Упутства. У случају да се Корисник на било који начин не придржава одредби овог Упутства, Агенција ће доставити упозорење Кориснику и оставити одговарајући рок за отклањање неусаглашености у реализацији посматраних активности. У случају да наведене неусаглашености нису отклоњене у предвиђеном року, Агенција може да раскине уговор о додели бесповратних средстава

једностраном изјавом воље. Такође, у том случају ће Агенција потраживати од Корисника сва средства које је добио на име реализације овог Програма, заједно са законском затезном каматом рачунајући од тренутка исплате средстава.

Агенција задржава право да затражи додатну документацију у сврху доказивања оправданости утрошених средстава и до три године по реализацији активности обухваћених Планом унапређења. У складу са обрадом примљених извештаја Агенција задржава право да раскине уговор и обустави исплату, односно да затражи повраћај додељених средстава оном Кориснику који је доставио некомплетан извештај или на било који други начин није испунио уговорне обавезе које су у вези са средствима додељеним Уговором, заједно са законском затезном каматом рачунајући од тренутка исплате бесповратних средстава.

Уколико се у току реализације уговора утврди да подаци, информације или документација Корисника која је достављена током учествовања у Програму није истинита, важећа или тачна, Агенција има право да раскине уговор, као и да затражи повраћај додељених средстава заједно са законском затезном каматом рачунајући од тренутка исплате бесповратних средстава.

8.2 Пословна тајна

Сви подаци и документација о пословању Подносилаца пријава ће се користити искључиво ради остваривања циљева Програма и на исте ће се примењивати одредбе закона којим се уређује заштита пословне тајне.

8.3 Извештавање

Након завршетка активности Корисник има обавезу и да редовно извештава Агенцију о својим унапређењима пословања и резултатима комерцијалних активности.

Извештаје ће Корисник подносити Агенцији једном годишње у периоду од 3 године након реализације одобрених активности, и то електронски на обрасцима који пропише Агенција. Корисник извештава Агенцију о:

- Сарадњи и пословању са МНК - новим и постојећим,
- Пословању и планираним активностима.

По потреби Агенција може тражити и чешће извештавање.

8.4 Промоција Корисника ка пословној заједници

Корисници ће настојати да у току реализације програмских активности активно сарађују са Агенцијом и доприносе успешној реализацији Програма.

Сваки Корисник има могућност да своје пословање представи у оквиру Базе добављача Агенције.

Корисник ће настојати и да активно партиципира на промотивним активностима и пословним сусретима организованим од стране Агенције, да доставља податке неопходне за израду промотивних материјала за промотивне активности и пословне сусрете, као и да извештава о резултатима учешћа на следећим активностима:

- Дани добављача,
- В2В (business to business) састанци,
- Радионице са представницима МНК,

- Достављање информација за упите потенцијалних инвеститора.

8.5 Одустапак

Уколико Подносилац пријаве, Учесник или Корисник одустане од даљег учешћа у Програму пре закључења уговора о додели бесповратних средстава, у обавези је да о свом одустанку обавести Агенцију писаним путем.

9 УЛОГА САВЕТА МНК И САВЕТА ЛОКАЛНИХ ДОБАВЉАЧА

Током реализације Програма са сваком од Корисника, Савет МНК и Савет локалних добављача пружају подршку на следећи начин:

- 1) По потреби, достављају Агенцији своје мишљење на План унапређења;
- 2) Учествују на В2В (business to business) састанцима;
- 3) Учествују у радионицама и обукама намењеним Корисницима;
- 4) Промовишу Програм и остварене резултате Плана унапређења Корисника осталим припадницима пословне заједнице.

10 ВРЕМЕНСКИ ОКВИР ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА

Агенција ће реализовати овај Програм у периоду од четири (4) године од дана објављивања Јавног позива.

Пројектне активности обухваћене Планом унапређења, за сваког Корисника, могу трајати до 18 месеци од дана закључења уговора о додели бесповратних средстава.

11 ПРЕГЛЕД ДОКУМЕНАТА КОЈИ ЧИНЕ САСТАВНИ ДЕО ОВОГ УПУТСТВА

Саставни део овог Упутства чине следећа документа и обрасци:

1. Образац 1 – Образац пријаве на Програм, који се електронски подноси на Порталу Агенције;
2. Образац 2 –Изјаве Подносиоца пријаве које се односе на потврђивање подношења Обрасца 1 путем Портала Агенције, испуњеност услова и прихватање услова за учешће у Програму, неосуђиваност Подносиоца пријаве и његових законских заступника за привредне преступе и кривична дела против привреде, које се дају под пуном материјалном и кривичном одговорношћу, као и о повезаним привредним друштвима и постојању обавезе спровођења финансијске консолидације или изузимању од обавезе од спровођења финансијске консолидације, уколико је Подносилац пријаве матично друштво или зависно друштво у оквиру групе;
3. Образац 3 – Писмо препоруке МНК;
4. Образац 4 – Писмо препоруке Добављача МНК;
5. Образац 5 – План унапређења;
6. Образац 6 – Захтев за исплату одобрених бесповратних средстава;
7. Образац 7 – Изјава од стране МНК којом се потврђује природа комерцијалног односа са Добављачем МНК;
8. Прилог 1 – Начин утврђивања испуњености Посебног услова за учешће у Програму/Финансијски капацитети;
9. Прилог 2 – Методологија за утврђивање критеријума и пондера за оцењивање допуштених пријава;
10. Упутство за спровођење дијагностике пословних перформанси;
11. Упутство за верификацију одобрених мера интервенције.

Датум: 04. Децембар 2023. године

Број: 1-01-110-11/2023

За Развојну агенцију Србије

Радош Газдић,
в.д. директора